

פרשת לך-לך תשפ"ב
אברהם ושרה

לעי"נ ר' חנוך בן חיים יוסף הלוי ז"ל (נלב"ע כ"ה תשרי)

בראשית פרק י"א

(לא) וַיִּקַּח תָּרַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ וְאֵת לוֹט בֶּן הָרֶן בֶּן בְּנוֹ וְאֵת שְׂרֵי פִלְתּוֹ אֵשֶׁת אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כְּשָׂדִים לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם : (לב) וַיְהִי יָמֵי תָרַח חֲמֵשׁ שָׁנִים וּמְאֹתָיִם שָׁנָה וַיָּמָת תָּרַח בְּחָרָן :

רש"י
(לא) **ויצאו אתם** - ויצאו תרח ואברם עם לוט ושרי :
(לב) **וימת תרח בחרון** - לאחר שיצא אברם מחרון ובא לארץ כנען והיה שם יותר מששים שנה, שהרי כתוב (יב ד) ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרון, (פסוק כו) ותרח בן שבעים שנה היה כשנולד אברם, הרי מאה ארבעים וחמש לתרח כשיצא אברם מחרון, עדיין נשארו משנותיו הרבה. ולמה הקדים הכתוב מיתתו של תרח ליציאתו של אברם, שלא יהא הדבר מפורסם לכל ויאמרו לא קיים אברם את כבוד אביו שהניחו זקן והלך לו, לפיכך קראו הכתוב מת, שהרשעים אף בחייהם קרוים מתים, והצדיקים אף במיתתן קרוים חיים, שנאמר (שמואל ב' כג כ) ובניהו בן יהוידע בן איש חי : **בחרון** - הנו"ן הפוכה, לומר לך עד אברם היה חרון אף של מקום בעולם :

בראשית פרק י"ב

(ה) וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שְׂרֵי אֵשֶׁתוֹ וְאֵת לוֹט בֶּן אָחִיו וְאֵת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנָעַן : ... (ו) וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיִמָה לְגֹר שָׁם כִּי כָבֵד הָרָעַב בְּאֶרֶץ : (יא) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לְבֹא מִצְרַיִמָה וַיֹּאמֶר אֵל שְׂרֵי אֵשֶׁתוֹ הִנֵּה נָא יִדְעֵתִי כִּי אִשָּׁה יָפֶת מְרָאָה אֵת : (יב) וְהִזְהָרְתָּ כִּי יֵרְאוּ אֹתָךְ הַמִּצְרַיִם וַאֲמָרוּ אֵשֶׁתוֹ זֹאת וְהִרְגוּ אֹתָהּ וְאֵתָּךְ יִחְיוּ : (יג) אֲמָרִי נָא אֲחֹתִי אֵת לְמַעַן יִיטַב לִי בְּעַבְדֵיךָ וְחִיַּתָּה נַפְשִׁי בְּגִלְלָה :

רש"י

(ה) **אשר עשו בחרון** - שהכניסו תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האנשים, ושרה מגיירת הנשים, ומעלה עליהם הכתוב כאלו עשאו. ופשוטו של מקרא עבדים ושפחות שקנו להם, כמו (שם לא א) עשה את כל הכבוד הזה, (במדבר כד יח) וישראל עושה חיל, לשון קונה וכונס : (ו) **רעב בארץ** - באותה ארץ לבדה, לנסותו אם ירהר אחר דבריו של הקדוש ברוך הוא שאמר לו ללכת אל ארץ כנען, ועכשיו משיאו לצאת ממנה : (יא) **הנה נא ידעתי** - מדרש אגדה עד עכשיו לא הכיר בה מתוך צניעות שבשניהם, ועכשיו על ידי מעשה הכיר בה. דבר אחר מנהג העולם שעל ידי טורח הדרך אדם מתבזה, וזאת עמדה ביופיה. ופשוטו של מקרא הנה נא הגיע השעה שיש לדאוג על יפך, ידעתי זה ימים רבים כי יפת מראה את, ועכשיו אנו באים בין אנשים שחורים ומכוערים, אחיהם של כושים, ולא הורגלו באשה יפה. ודומה לו (בראשית יט ב) הנה נא אדוני סורו נא : (יג) **למען ייטב לי בעבורך** - יתנו לי מתנות :

רמב"ן

(ו) **ויהי רעב בארץ** - הנה אברהם ירד למצרים מפני הרעב לגור שם להחיות נפשו בימי הבצורת, והמצרים עשקו אותו חנם לקחת את אשתו, והקב"ה נקם נקמתם בנגעים גדולים, והוציאו משם במקנה בכסף וזוהב, וגם צוה עליו פרעה אנשים לשלחם : ורמז אליו כי בניו ירדו מצרים מפני הרעב לגור שם בארץ, והמצרים ירעו להם ויקחו מהם הנשים כאשר אמר (שמות א כב) וכל הבת תחיון, והקב"ה ינקום נקמתם בנגעים גדולים עד שיוציאם בכסף וזוהב וצאן ובקר מקנה כבד מאד, והחזיקו בהם לשלחם מן הארץ. לא נפל דבר מכל מאורע האב שלא יהיה בבנים. והענין הזה פרשוהו בבראשית רבה (מ ו) רבי פנחס בשם רבי אושעיא אמר, אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם צא וכבוש את הדרך לפני בניך, ואתה מוצא כל מה שכתוב באברהם כתוב בבניו, באברהם כתוב ויהי רעב בארץ, בישראל כתיב (להלן מה ו) כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ : ודע כי אברהם אבינו חטא חטא גדול בשגגה שהביא אשתו הצדקת במכשול עון מפני פחדו פן יהרגוהו, והיה לו לבטוח בשם שיציל אותו ואת אשתו ואת כל אשר לו, כי יש באלהים כח לעזור ולהציל. גם יציאתו מן הארץ, שנצטווה עליה בתחילה, מפני הרעב, עון אשר חטא, כי האלהים ברעב יפדנו ממות. ועל המעשה הזה נגזר על זרעו הגלות בארץ מצרים ביד פרעה. במקום המשפט שמה הרשע והחטא :